

17. 1. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ručení za mzdy subdodavatelů: Zásadní změna ve stavebnictví v platnosti od 01.01.2024

Bez výraznějšího mediálního zájmu Ministerstvo práce a sociálních věcí v červnu 2023 zahájilo práce na novele zákoníku práce,[1] kterou mělo být zavedeno ručení stavebních podnikatelů[2] za nevyplacené mzdy svých subdodavatelů. Přestože ministerský návrh novely se do Poslanecké sněmovny nedostal, podařilo se zákonodárcům tuto novelu v tichosti schválit jako pozměňovací návrh k novele zákona o zaměstnanosti, která se týká zejména agenturního zaměstnávání[3] (dále také jako „Novela“). Novela byla jako zákon č. [408/2024](#) Sb. kterým se mění zákon o zaměstnanosti a další související zákony dne 27.12.2023 zveřejněna ve sbírce zákonů a 01.01.2024 nabyla účinnosti.

Rozsah ručení

Dle Novely je nově do zákoníku práce včleněn § 324a, dle kterého **stavební podnikatelé „ručí za mzdy, platy a odměny z dohody (dále jen „mzdové nároky“) zaměstnanců poddodavatele v rozsahu, v jakém se podíleli na smluvním plnění pro dodavatele, a to až do výše minimální mzdy.“** Toto ručení tedy dopadá na stavební firmy, které ke splnění svého závazku využijí subdodavatele. V situaci, kdy subdodavatel svým zaměstnancům nevyplatí jejich mzdové nároky, nastupuje povinnost dodavatele neuhrazenou mzdu až do výše minimální mzdy zaměstnanci vyplatit namísto jejich zaměstnavatele.

V případě, že v rámci realizace stavby dojde k řetězení subdodavatelů a samotný subdodavatel využije k realizaci svého závazku dalšího subdodavatele, ručí za mzdy zaměstnanců v rámci tohoto pomyslného řetězce vždy **dodavatel, který stojí přímo nad subdodavatelem, který mzdy svým zaměstnancům nevyplatil. Zároveň s ním však ručí společně a nerozdílně rovněž „dodavatel na nejvyšším stupni smluvního řetězce“** (tedy zřejmě generální dodavatel).

Povinnost dodavatele vyplatit neuhrazenou mzdu zaměstnanci svého subdodavatele vzniká na základě písemné výzvy daného zaměstnance. Tato **výzva musí být učiněna nejpozději do 3 měsíců od uplynutí splatnosti nevyplacené mzdy.** Není-li výzva učiněna v uvedené 3-měsíční lhůtě, nárok zaměstnance na úhradu mzdy zaniká. **Reálně tak dodavatel hrozí, že jej k úhradě mzdy může zaměstnanec subdodavatele vyzvat i 4 měsíce po dokončení příslušné subdodávky.**

Oproti původnímu návrhu Ministerstva práce a sociálních věcí z června 2023 zavádí Novela **povinnost ručitele z vyplacené mzdy provést rovněž povinné srážky a odvody.** Zaměstnanec má proto dle § 324a odst. 4, písm. g) zákoníku práce povinnost v písemné výzvě ručiteli uvést relevantní informace pro stanovení výše odvodů. Nicméně ručitel nemá žádný nástroj k provedení kontroly správnosti či úplnosti těchto informací.

V Novele obecně není nikterak řešeno, jakým způsobem má stavební podnikatel nárok uplatněný zaměstnancem jeho subdodavatele prověřovat (ať již jde o výši mzdy, rozsah spoluúčasti konkrétního zaměstnance na plnění příslušné zakázky, atd.). V souladu s novelizovaným zákonem o inspekci

práce[4] mu však bude hrozit **pokuta až do výše 2 milionů Kč**, pokud vůči zaměstnanci svůj ručitelský závazek nesplní do deseti dnů od jeho uplatnění.

Vzhledem k poměrně krátké (10-ti denní) lhůtě pro výplatu mzdy a vzhledem k riziku sankce ze strany inspektorátu práce lze tedy očekávat, že **tlak na dodavatele, aby mzdový nárok uplatněný zaměstnancem jeho subdodavatele i přes určité pochybnosti uhradil, bude značný.**

Vyloučení ručení

Novela oproti původnímu návrhu Ministerstva práce a sociálních věcí zavádí **možnost dodavatele zprostit se ručení.** Ani tato možnost však není zcela ideální.

Ručení se totiž dodavatel vyhne, pokud:

- Subdodavatel při *zahájení realizace smluvního plnění* doloží dodavateli **potvrzení, že nemá evidován nedoplatek na pojistném a penále na sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na veřejném zdravotním pojištění ne starší než 3 měsíce**, a zároveň
- **nebyla subdodavatel v období 12 měsíců předcházejících zahájení realizace smluvního plnění pro dodavatele pravomocně uložena pokuta vyšší než 100 000 Kč za porušení povinností vyplývajících z pracovněprávních předpisů.**

Při splnění těchto dvou podmínek pak dodavatel **nebude ručit ani za mzdové nároky zaměstnanců jeho přímého subdodavatele, ani za nároky subdodavatelů na nižších stupních smluvního řetězce.**

Aplikační problémy a doporučení

Bude-li se tedy stavební firma chtít vyhnout ručitelskému závazku, **lze jí doporučit, aby před zahájením realizace stavebních prací požadovala po svém subdodavatel předložení potvrzení příslušné OSSZ a pojišťoven o neexistenci nedoplateků na sociálním a zdravotním pojištění, jakož i potvrzení o tom, že mu nebyla v posledním roce udělena pokuta za porušení pracovněprávních předpisů.**[5]

Jako problematický se v tomto ohledu jeví zejména rozhodný okamžik pro předložení příslušných potvrzení, kdy **okamžik „zahájení realizace smluvního plnění“ se zpravidla bude rozcházet s okamžikem uzavírání smlouvy mezi dodavatelem a jeho subdodavatelem.** V praxi přitom může jít i o měsíce. Dodavatel tedy bude prakticky uzavírat se svým subdodavatelem subdodavatelskou smlouvu, aniž bude mít jistotu, že tento subdodavatel bude schopen mu předložit dokumenty, které vyloučí ručení dodavatele.

Současně lze předpokládat, že pakliže by subdodavatel při zahájení realizace smluvního plnění potřebné dokumenty nepředložil, nebude mít dodavatel kvůli návaznosti jednotlivých profesí v rámci stavby primárně zájem ze dne na den odstoupit od subdodavatelské smlouvy. **Jako nejpravděpodobnější řešení této situace se tak zřejmě jeví rozšiřování institutu pozastávek rovněž na mzdové nároky zaměstnanců subdodavatele.** To s sebou však nese zhoršování už tak napjatého cash-flow v subdodavatelských vztazích.

Dle přechodných ustanovení vzniká **ručení dodavatelů za mzdové nároky zaměstnanců subdodavatelů vzniklé od 01.01.2024.** Nelze tedy vyloučit ani situaci, kdy zaměstnanec ručení dodavatele uplatní v rámci smluvního vztahu, s jehož plněním bylo započato ještě v roce 2023 a který bude v průběhu roku 2024 pokračovat.

Postesk na závěr

Je zarážející, že Novela, která zásadním způsobem zasahuje do smluvních vztahů napříč celým jedním průmyslovým odvětvím byla přijata formou pozměňovacího návrhu bez jakékoliv širší diskuse. Tomu dle našeho názoru odpovídá i kvalita Novely, která vyvolává řadu aplikačních otázek. Rovněž nešťastná je minimální (čtyřdenní) legisvakanční doba, která stavebním firmám předchází přípravu na vstup Novely v účinnost v podstatě znemožnila.

Mgr. Markéta Pekařová,
advokátka

Mgr. Tomáš Kintr, LL.M.,
advokát

KINTR
LEGAL

[Kintr Legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Pobřežní 78
186 00 Praha 8 - Karlín

Tel.: +420 732 820 642
e-mail: kintr@kintrlegal.cz

[1] Návrh zákona, který provádí transpozici čl. 12 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/67/EU ze dne 15. května 2014 o prosazování směrnice 96/71/ES o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb a o změně nařízení (EU) č. 1024/2012 o správní spolupráci prostřednictvím systému pro výměnu informací o vnitřním trhu.

[2] Dle § 14 odst. 1, písm. d) zákona č. č. [283/2021](#) Sb., stavebního zákona, je stavebním podnikatelem osoba oprávněná k provádění stavebních nebo montážních prací jako předmětu své činnosti podle živnostenského zákona

[3] Novela z. o zaměstnanosti, sněmovní tisk 450, viz >>> [zde](#).

[4] Viz nový § 13 odst. 1 písm. n) ve spojení s § 13 odst. 2 a § 26 odst. 1 písm. n) ve spojení s § 26 odst. 2 zákona č. [251/2005](#) Sb. ve znění Novely.

[5] Toto potvrzení vystavuje Státní úřad inspekce práce.

Další články:

- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)